

Öröklés, válás és a bizalmi vagyonkezelés

Menyhárd Attila
egyetemi tanár

ELTE ÁJK Polgári Jogi Tanszék
MTA TK Jogtudományi Intézet

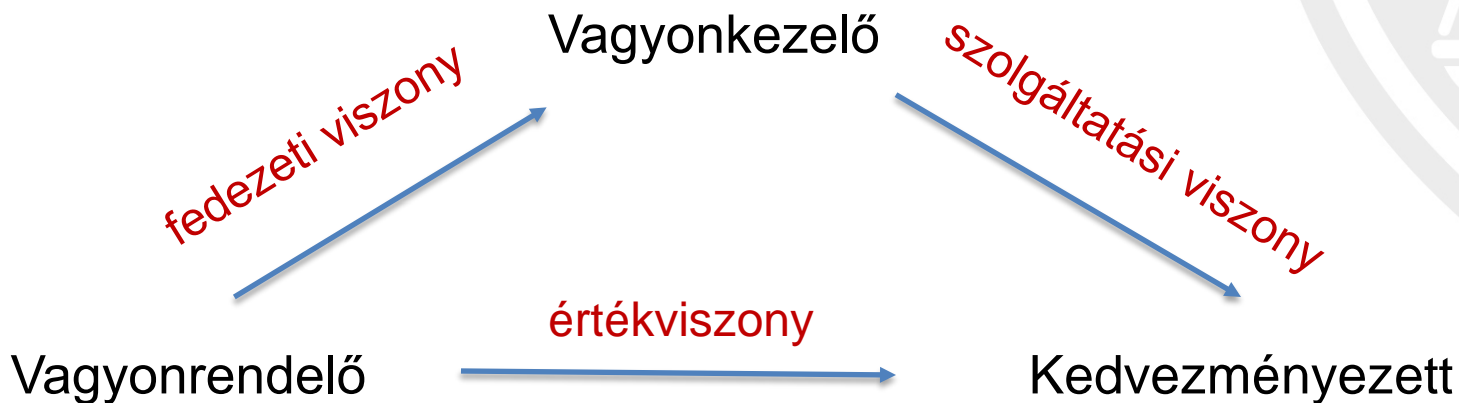
A bizalmi vagyonkezelés szerkezete

- Vagyonátruházás a vagyonkezelő teljes jogszerzésével
- Relatív tulajdoni struktúra
 - a kezelt vagyon nem része a vagyonkezelő személyes vagyonának
 - nem képez fedezetet a vagyonkezelővel szemben fennálló követeléseknek, nem része a hagyatékának és a házassági vagyonközösségnek sem
- Vagyonkezelő szerződési kötelezettsége a kezelésbe adott vagyon kedvezményezett érdekében való kezelésére
 - a kedvezményezett az érdekhordozó
- Nem illeszthető be abba a logikába, amely ingyenes és visszterhes szerződések között tesz különbséget

A vagyonrendelő és a kedvezményezett

- A vagyonrendelő és a kedvezményezett viszonya:
 - harmadik személy javára szóló szerződés

A vagyonrendelő

- Öröklés:

- A kezelt vagyon nem része a vagyonrendelő hagyatékának
- A bizalmi vagyonkezelést a vagyonrendelő halála (megszűnése) nem szünteti meg, ha a vagyonrendelésben nem rendelkeztek így a felek
- A vagyonrendelői szerződési pozíció a hagyaték részeként átszáll az örökösökre, akiket megilletnek a vagyonrendelőt illető jogok, így a vagyonkezelés felmondásának joga is a megbízási szerződés megszüntetésére vonatkozó szabályok szerint
- Az eredmény többes vagyonrendelői pozíció is lehet, ha több örökös van

- Házassági vagyonjog

- Ha a vagyonrendelő különvagyonot ad kezelésbe, azzal szabadon rendelkezett
- A vagyonszövetség terhére a házastárs hozzájárulása nélkül nem rendelkezhet, mert a vagyonkezelő a vagyonrendeléssel nem visszterhesen szerez (Ptk. 4:46.§ (1))

- A házastárs visszakövetelheti a közös vagyon terhére a hozzájárulása nélkül kezelésbe adott vagyont

Vagyonkezelő

- A vagyonkezelő hitelezői és házastársa a kezelt vagyonra nem tarthatnak igényt
- A kezelt vagyon nem része a hagyatéknak (6:313.§)
- A vagyonkezelő örökösét így a kezelt vagyon terhére kötelesrész sem illeti meg
- Nem világos a szabályozás alapján, hogy a vagyonkezelői szerep, mint szerződési pozíció átszáll-e az örökösre (jogi személy vagyonkezelő jogutódjára)
 - ezt a szabályozás csak személyesen teljesíthető szolgáltatások esetén írja elő
 - ha a vagyonkezelő szolgáltatása személyesen teljesíthetőnek minősül, a bizalmi vagyonkezelés lehetetlenül

A kedvezményezett

- A kedvezményezett helyzete annak a jogviszonynak a függvénye, amelyre tekintettel a juttatást a vagyonrendelőtől kapja (értékviszony)
- Ez a jogviszony lehet ingyenes vagy visszterhes
 - Ha ingyenes: a juttatás különvagyon (4:38.§ (1) b) és nem része a házastársi vagyonközösségnek
 - Ha visszterhes, de külön vagyon helyébe lép: külön vagyon
 - Egyébként a vagyonközösség része
- A kedvezményezetti pozíció a jogviszonyban nem része a hagyatéknak, a kedvezményezett után az ő örököse az általános szabályok szerint örököl

Kötelesrészi igények

- A kedvezményezett felelhet-e a vagyonrendelő örökösével szemben kötelesrésziért?
- A kedvezményezett a bizalmi vagyonkezelés alapján juttatást kap a vagyonrendelő vagyonának terhére
- Ha a juttatás ingyenes, a juttatás hozzászámít a vagyonrendelő örökösének kötelesrésziéhez és a kedvezményezett felelős a kötelesrésziért
- A juttatás ingyenessége vagy visszterhessége attól függ, hogy a vagyonrendelő és a kedvezményezett közötti értékviszony tartalma ingyenes vagy visszterhes juttatás-e

Öröklés és bizalmi vagyonkezelés

- A bizalmi vagyonkezelés a végrendeleti juttatás vagy az öröklési szerződés alternatívája lehet
- Öröklési jogi szabályok megkerülésére (pl. kötelesrész kikerülésére) a bizalmi vagyonkezelés nem alkalmas
- Bizonytalan szabályozási elem:
 - A vagyonkezelő halála: ez csak akkor szünteti meg a bizalmi vagyonkezelést, ha az személyesen teljesíthető szolgáltatásnak minősül (6.§ 3 c,)
 - Ez függ a bizalmi vagyonkezelés tartalmától is
 - Ugyanakkor a kezelt vagyon kívül esik a vagyonkezelő hagyatékán
 - A vagyonkezelői pozícióval a kezelt vagyon is átszáll, még ha nem is része a vagyonkezelő hagyatékának
 - Megnyugtató megoldás: a felek rendelkezése a bizalmi vagyonkezelési szerződésben

